

ГРОМАДСЬКІ ПРИЙМАЛЬНІ ЯК ЕЛЕМЕНТ КОМУНІКАЦІЇ МІЖ ПОЛІТИЧНИМИ ПАРТІЯМИ І ГРОМАДЯНАМИ

У статті розглядаються теоретичні аспекти поняття «громадська приймальня» в політичних партіях, аналізуються головні суб'єкти цього комунікативного процесу, визначаються основні напрямки роботи інституту громадських приймалень, пропонуються необхідні практичні рекомендації для вдосконалення роботи інституту громадських приймалень у політичних партіях.

Ключові слова: громадська приймальня; політична партія; політична комунікація; інформація; зв'язок; електорат; громадська думка.

Актуальність теми дослідження. Для повноцінного, стабільного функціонування будь-якої політичної партії необхідним є безперервний зв'язок між її структурними елементами та суспільством. Такий зв'язок може здійснюватися за допомогою засобів масової інформації, проведення партійних з'їздів і форумів, але не потрібно забувати й про звичайне спілкування з виборцями, так звану комунікацію «від дверей до дверей». Щоправда, останній вид діяльності проводиться, як правило, перед початком та під час виборчої кампанії. А для того, щоб підтримувати зв'язок із виборцями незалежно від періоду виборчих кампаній, політична партія створює інструмент, який буде функціонувати кожного дня, з року в рік. Тому особливу увагу потрібно звернути на процес комунікації між політичною партією та громадянами за допомогою інституту громадських приймалень. Ключову лінію партії, напрямок її руху та розвитку визначають не лише власні цілі керівництва політичної партії, а й складні проблеми у багатьох сферах суспільства, які необхідно вирішувати. Щоб визначити ці проблеми, необхідно проводити роз'яснювальну роботу, спілкуватися з людьми, підтримувати їх, робити все можливе для вирішення питань на місцевому та державному рівнях. Тому дослідження саме інституту громадських приймалень політичних партій є досить актуальним і прогресивним, зважаючи на динамічний характер розвитку соціально-політичного процесу, активну участь громадян в інформаційно-комунікативному просторі та політичному житті держави загалом.

Мета дослідження:

- розглянути основні теоретичні аспекти поняття «громадська приймальня» в політичних партіях;
- проаналізувати головні суб'єкти цього комунікативного процесу;
- визначити основні напрямки роботи інституту громадських приймалень у політичних партіях;

– запропонувати практичні рекомендації для вдосконалення роботи інституту громадських приймалень у політичних партіях.

Стан наукової розробки теми. Теоретичні аспекти поняття «громадська приймальня» в політичних партіях, особливості зв'язку політичних партій із громадянами за допомогою прямого особистісного контакту є предметом політологічних досліджень і наукових дискусій. Аналізуючи дослідження і публікації, присвячені зазначеній проблемі, варто відзначити праці зарубіжних та українських науковців: М. Дюверже, Г. Алмонда, Г. Почепцова, М. Головатого, В. Бебика, П. Вишняківського. Більш детально проаналізували цю проблему науковці Г. Пушкарьова та С. Короєд. Однак, вивчення та розгляд теоретичних аспектів поняття «громадська приймальня» в політичних партіях є надзвичайно багатоаспектним і багатогранним, тому поза межами наукового аналізу залишається чимало актуальних теоретичних і практичних аспектів. Комплексного, наукового підходу потребує питання вдосконалення існуючих методів роботи громадських приймалень політичних партій і впровадження нових, орієнтованих на індивідуальний підхід до вирішення проблем громадян, розширення напрямків соціально-юридичної допомоги, за якою можуть звертатися громадяни.

Виклад основного матеріалу. Розвиток інформаційно-комунікативної сфери у XXI столітті має бурхливий, динамічний характер. Сучасна людина вже не може уявити себе без інформації, яка надходить з усіх сфер життя. Зростаюча роль інформаційних технологій, розвиток інтернет-простору та соціальних мереж спрощує отримання, обробку та передачу інформації. На думку психологів, такий стан речей, з одного боку, має позитивний характер, але з іншого – знижується відсоток живого спілкування між людьми, оскільки це потребує більшої витрати часу, фізичних і моральних сил. Набагато простіше спілкуватися за

допомогою комп'ютерів, смартфонів та інших відповідних пристроїв, в яких для цього є усі необхідні засоби. Це все стосується і політичної сфери життя суспільства. Розвивається електронне врядування, створюються та впроваджуються так звані «електронні кабінети» для віртуального спілкування з чиновниками, народними депутатами та депутатами місцевого рівня. Також підтримується комунікативний процес у соціальних мережах, в яких є офіційні сторінки перших осіб держави, урядовців, чиновників різного рівня, політичних партій, громадських організацій тощо. Але, незважаючи на вищезазначене, більшість громадян усе ж таки прагнуть безпосередньо спілкуватися з тими людьми та організаціями, які свідомо обрали свій шлях саме у сфері розвитку політичного життя держави.

Одним із найбільш дієвих методів залучення людей до взаємодії є організація громадських приймальень, стаціонарних пунктів спілкування з населенням. Людина, яка прийшла до громадської приймальні політичної організації або кандидата, розраховує на те, що її вислухають, допоможуть у вирішенні будь-якої проблеми. І залежно від того, як людину зустрінуть, як її сприйматимуть співробітники громадської приймальні, у неї буде складатися ставлення до кандидата або партії загалом.

Великі політичні партії вже стратегічно оцінили цю технологію роботи з громадянами, і їх громадські приймальні працюють на постійній основі, а не тільки в періоди передвиборчих кампаній. Однак для того, щоб людина прийшла в приймальню, її потрібно ознайомити з графіком роботи приймальні, місцем розташування, надати контактні телефони.

Конституція України гарантує кожному громадянину право на свободу світогляду і віросповідання, об'єднання у політичні партії та громадські організації для здійснення і захисту своїх прав і свобод та задоволення політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів, право брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевих референдумах, вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також право направляти індивідуальні чи колективні письмові звернення або особисто звертатися до органів державної влади, органів місцевого самоврядування та посадових і службових осіб цих органів, що зобов'язані розглянути звернення і дати обґрунтовану відповідь у встановлений законом термін [6]. Для забезпечення цих та інших прав громадян органи державної влади та місцевого самоврядування, політичні партії та громадські організації створюють та вводять до своєї структури інститут громадських приймальень.

Доцільно розділити громадські приймальні на дві групи:

1) правові громадські приймальні з надання безоплатної первинної правової допомоги (діють при органах виконавчої влади та місцевого самоврядування);

2) недержавні центри надання правової допомоги (створюються і діють при політичних партіях, громадських і правозахисних організаціях).

Поняття «громадська приймальня» має складне, багатогранне тлумачення, оскільки до її складу входять багато елементів і сфер, в яких необхідно правильно орієнтуватися для розв'язання важливих соціальних проблем. Президент Херсонського обласного Фонду милосердя та здоров'я, шеф-редактор громадсько-політичної щотижневої газети «Вгору» А. Тютюнник пропонує таке визначення, як: «Громадські приймальні – унікальні інструменти забезпечення зв'язку «громадянин – влада». Саме тут накопичується й звідси поширюється досвід грамотної побудови стосунків окремих громадян і груп людей із владою. Саме тут щодня на практиці відбувається пробудження людської гідності, навчання й активізація людей для захисту власних прав» [2, с. 7].

Крім цього, А. Тютюнник акцентує увагу на масштабах діяльності громадських приймальень і широкому колу послуг таких, як: інформаційні послуги, консультації різних спеціалістів, дії в інтересах клієнта – надсилання інформаційних запитів, листів-підтримки, масові акції, послуги медіаторів, представництво в судах, звернення до ЗМІ, до міжнародних організацій, позовні заяви до Європейського Суду та інші [2, с. 6].

Цікавою є думка учасників семінару «Громадські приймальні недержавних організацій в Україні: досвід, здобутки, стандарти, перспективи», які пропонують розширити та доповнити функції громадських приймальень. На їх думку, громадські приймальні створюються:

- для допомоги людям, представництва та захисту інтересів і прав громадян;
- для розвитку третього сектора (завдяки громадським приймальням організації стають сильнішими, популярнішими, завойовують довіру людей і повагу влади);
- для вивчення проблем, які є в цьому регіоні або в певній галузі права, і пошуки шляхів їх вирішення;
- для просвіти громадян;
- для продукування історій успіху в галузі представлення інтересів і захисту прав громадян;
- для залучення волонтерів до організації;
- для навчання та виховання нових кадрів громадських організацій [2, с. 5].

Головними суб'єктами комунікативного процесу між політичною партією та суспільством у рамках цього дослідження є:

1) громадянин або група громадян, які звертаються за соціально-юридичною допомогою, або мають певні зауваження та рекомендації стосовно напрямку діяльності політичної партії;

2) співробітник громадської приймальні політичної партії або, безпосередньо, депутат, який веде особистий прийом громадян у чітко визначений час.

На думку професора Московського державного університету ім. М. В. Ломоносова Г. Пушкарської, у громадські приймальні, як правило, приходять три типи людей. До першого належать ті, кого вже зацікавила ця партія, хто хотів би більше дізнатися про програмні документи і навіть висловити їй підтримку. До другого – так звані «шукачі правди», тобто ті, хто вирішив звернутися сюди з надією

знайти рішення будь-якої проблеми. До третього – люди з незадоволеною потребою в спілкуванні. У роботі з кожною з перерахованих груп є свої нюанси, які повинні враховувати співробітники громадських приймалень [8, с. 228].

У свою чергу, професор Г. Пушкарьова акцентує увагу на особистісних якостях співробітника громадської приймальні: «Робота в громадській приймальні вимагає від співробітника особливих професійних якостей спілкування з незнайомими людьми. Він повинен бути уважним, толерантним, уміти розпізнавати справжні мотиви, які привели людину до громадської приймальні й обирати відповідну методику бесіди. При цьому співробітник не повинен забувати, що його завдання – не просте спілкування з відвідувачами, а формування позитивних уявлень про відповідну політичну партію або кандидата» [8, с. 229].

Доцільно звернути увагу на досвід впровадження інституту громадських приймалень політичних партій в інших країнах. Наприклад, дві найбільш впливові партії Федеративної Республіки Німеччини – Християнсько-демократичний союз Німеччини [7] та Соціал-демократична партія Німеччини [5] мають достатньо розгалужену партійну структуру, до якої входить департамент роботи з громадянами. Комунікативний зв'язок здійснюється за допомогою спілкування у соціальних мережах, заповнення форми для зворотного зв'язку на офіційному сайті партії, а також є можливість звернутися до регіонального офісу. Як правило, працівники громадської приймальні спеціалізуються на вирішенні юридичних і соціальних питань, допомагають скласти та оформити необхідні звернення до органів державної влади та місцевого самоврядування. Обидві політичні партії прописують усі форми зв'язку на своїх офіційних сайтах, які виконані на високому рівні, мають гарне візуальне оформлення та наповнені потрібною інформацією.

У країнах СНД політичні партії також активно створюють інститути громадських приймалень. Наприклад, у Республіці Казахстан, а саме в Алматинській області за підтримки обласного управління внутрішньої політики було відкрито об'єднану громадську приймальню аж трьох політичних партій, а саме: політичної партії «Бірілік», народно-демократичної патріотичної партії «Ауил» і загальнонаціональної соціал-демократичної партії. Особливістю приймальні є її розміщення в будівлі Будинку журналістів, де зібрані всі засоби масової інформації регіону. Таким чином, є можливість оперативно висвітлювати будь-які гострі соціально-юридичні питання, які постають перед громадянами та потребують швидкого вирішення. На думку заступника голови обласної філії народно-демократичної патріотичної партії «Ауил» Ісаєвої К., «функціонування громадської приймальні дає змогу не просто здійснювати прийом громадян і фіксувати їх звернення, але й дозволяє оперативно реагувати на кожне звернення громадян, на кожну заяву. Крім того, кожен житель Алматинської області може отримати допомогу у вирішенні практично будь-якого свого прохання» [1]. Її колега, голова обласної філії загальнонаціональної соціал-демократичної партії

Мукатаєв С. вважає, що «громадська приймальня невеликих політичних партій – це гарна можливість провести агітацію і налагодити роботу. Це перша і єдина приймальня в Алматинській області. Ми будемо здійснювати прийом громадян у будь-який час і завдяки ЗМІ про нашу роботу дізнається більше людей, що стане свого роду пропагандою партійної роботи» [1].

Стрімко та перспективно розвиваються департаменти громадських приймалень політичних партій й у Республіці Білорусь. Наприклад, депутати парламенту від Республіканської партії праці та справедливості активно співпрацюють з громадянами не лише перед та під час виборів, а й у міжвиборчий період. Депутат парламенту від РППС Стативко Ж. зазначає: «Графік дуже насичений. Моя вотчина – Біловезький округ Брестської області. Територія округу велика, багато часу йде на поїздки. Крім офіційних запланованих зустрічей, «прямих ліній» і прийомів громадян у цьому окрузі, щодня надходить дуже багато питань і пропозицій від громадян. Намагаюся уважно вислухати кожного, незалежно від масштабності питання. Кожне питання для мене є важливим» [10].

Отже, інститут громадських приймалень успішно функціонує в багатьох політичних партіях різних держав. На практиці можна прослідкувати за тим, що саме особистісний контакт між громадянином і представниками політичної партії є найбільш дієвим методом вирішення не лише гострих соціальних проблем, а й перспективним способом агітації конкретної політичної сили.

В Україні, відповідно до Типового положення про правову громадську приймальню, затвердженого Міністерством юстиції України, правова громадська приймальня створюється для надання місцевими органами виконавчої влади, територіальними підрозділами центральних органів виконавчої влади безоплатної правової допомоги малозабезпеченим особам. Основною метою діяльності приймальні є сприяння забезпеченню правового захисту конституційних прав, свобод та інтересів громадян органами виконавчої влади, належної реалізації Закону України «Про звернення громадян» [9]. На основі цього Положення політична партія створює власну інструкцію з питань функціонування громадських приймалень, яка затверджується на вищому рівні керівництва партії.

Більшість політичних партій в Україні, які представлені у парламенті, мають чітку організаційну структуру, яка, як правило, складається з центрального апарату партії та регіональних осередків, які знаходять у кожній області України, містах обласного значення та районах області. На місцях робота організована за допомогою обласної організації партії, міських, районних організацій. Однак, інститут громадських приймалень до своєї структури впроваджує не кожна політична партія.

Згідно із звітом громадянської мережі «Опора», найбільш розгалужену мережу приймалень в Україні має Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» – 370, друге місце посідає «Блок Петра Порошенка «Солідарність» з 284 приймальнями. Найменше приміщень, які працюють для прийому громадян,

було зафіксовано у політичній партії «Опозиційний блок» – 81. Водночас перевірка «Опори» громадських приймалень партій встановила, що низка парламентських політичних сил не має своїх представництв у деяких областях, а, отже, – не проводить належну роботу з громадянами у міжвиборчий період. Варто зазначити також і те, що співставлення даних щодо кількості офіційно зареєстрованих у Міністерстві юстиції партійних осередків і приймалень-приміщень з функцією прийому і консультування громадян виявило високий рівень розбіжності в усіх парламентських партіях, окрім «Об'єднання «Самопоміч»». Останнє може свідчити, зокрема, про те, що більшість офіційно задекларованих партійних осередків функціонують здебільшого «на папері» і не проводять реальної роботи з громадянами на місцях, а інформація про партійні організації, якою володіє Міністерство юстиції України, з високою ймовірністю є застарілою [4].

Достатньо цікавими для даного дослідження є детальний аналіз саме положення про роботу громадської приймальні партії. Автор пропонує розглянути це положення на прикладі функціонування громадської приймальні Київської міської організації політичної партії «Самопоміч». На офіційному сайті міської партійної організації чітко зазначено про те, що громадська приймальня:

- визначає (разом із депутатами Київради) і оприлюднює дні та години особистого прийому громадян депутатом Київради;

- веде прийом виборців, інших громадян; веде реєстрацію звернень і заяв; сприяє вирішенню законних вимог громадян; надає їм консультації та юридичну допомогу;

- підтримує регулярний зв'язок із громадянами, об'єднаннями громадян, трудовими колективами підприємств, установ та організацій, незалежно від форми власності, органами державної влади та місцевого самоврядування, органами самоорганізації населення, розташованими на території міста Києва;

- веде облік соціально незахищених громадян;

- інформує виборців про роботу Київради та її органів, про виконання планів і програм економічного і соціального розвитку, інших програм, міського бюджету, рішень Київради і доручень виборців;

- бере участь у громадських слуханнях з питань, що стосуються територіальної громади міста Києва, в організації виконання рішень Київради та її органів, доручень виборців, у масових заходах, що проводяться органами місцевого самоврядування на території міста Києва;

- вивчає громадську думку, вивчає потреби територіальної громади міста Києва, потреби населення, інформує про них Київраду та її органи, бере безпосередню участь у їх вирішенні [11].

Подібні положення існують і в інших партіях, однак кожна з них пропонує громадянам власні новаторські рішення, створює більш детальні правила прийому громадян. Наприклад, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» пропонує будувати роботу громадських приймалень за такими правилами, як:

- відвідувач має впевнитися, що він звернувся саме до партії «ВО «Батьківщина», яка відрізняється від інших партій об'єднуючою, творчою, конструктивною позицією, небайдужою до проблем кожної людини, зацікавленою в її думках, поглядах, пропозиціях;

- за будь-яких обставин відвідувачам не відмовляти категоричним «ні», надавши вичерпну інформацію про діяльність партії «ВО «Батьківщина», її фракцій у територіальних радах та у Верховній Раді України, про бачення шляхів вирішення проблем, які порушують автори звернення, подякувати за небайдужість, пропозиції, які можуть бути в подальшому використані у практичній діяльності;

- у приймальні кожного автора звернення уважно вислухають, із вдячністю поставляться до його думки, пропозиції, заяви; розглянуть можливі шляхи вирішення, порадять обрати найефективніший, фахово втрутившись, допоможуть вийти зі складної ситуації;

- неприпустимими вважаються випадки зволікань, формалізму в роботі зі зверненнями членів партії та громадян на всіх етапах розгляду, зневажливого ставлення до відвідувачів чи авторів письмових та усних звернень [3].

Таким чином, зважаючи на розглянуті положення про роботу громадської приймальні деяких політичних партій, можна зробити висновок про те, що цей структурний елемент відіграє надзвичайно важливу роль. За допомогою громадських приймалень партії спроможні своєчасно отримувати сигнали від громадян, всебічно оцінювати їх та приймати правильне рішення стосовно розв'язання багатогранних проблеми виборців, таким чином впливати на побудову курсу державної політики та формування громадської думки.

Автор пропонує доповнити положення про роботу громадської приймальні такими практичними рекомендаціями:

- 1) обов'язково забезпечувати наявність вивіски на приміщенні приймальні, всередині потрібно мати прапор партії, певну інформацію про діяльність, здобутки депутатів і звичайних членів партії, необхідну агітаційну продукцію;

- 2) завчасно складати та погоджувати графік роботи приймальні, години прийому депутатів місцевих рад і народних депутатів України;

- 3) інформувати через засоби масової інформації та соціальні мережі про місце розташування і порядок роботи приймалень;

- 4) для роботи з громадянами обирати працівників, бажано, з юридичною освітою, оскільки чимало питань мають юридичне спрямування;

- 5) забезпечувати співробітників якісною оргтехнікою та зв'язком (стаціонарний телефон, мобільний зв'язок, інтернет-комунікації);

- 6) для оперативного вирішення проблем громадян активно залучати місцеві, державні органи, а також підприємницькі структури, громадські, молодіжні, благодійні організації, інвесторів, соціальні служби;

- 7) проводити семінари-тренінги для співробітників громадських приймалень за участю професійних

спеціалістів у сфері комунікації з людьми та психологів, оскільки робота з незнайомими громадянами потребує великої моральної та інтелектуальної витримки і толерантності.

Отже, функціонування громадських приймалень політичних партій є перспективним напрямком діяльності будь-якої політичної сили. Це один із найбільш ефективних каналів політичної комунікації, який діє на постійній основі, навіть у міжвиборчий період. Працівники громадських приймалень не лише висвітлюють діяльність партії, надають коментарі та роз'яснення стосовно роботи депутатів, а й займаються юридичною допомогою. Чимало партій, які мають чітку організаційну структуру, виокремлюють громадські приймальні в спеціальний інститут, департамент або відділ. Тобто, саме пряме, реальне спілкування з громадянами високо оцінюється під час комунікативного процесу між партією та суспільством,

оскільки саме таким чином можна почути найбільш гострі та болючі проблеми, отримати цінні поради та перспективні рекомендації для побудови стратегії політичної діяльності. У свою чергу, якщо партія за допомогою своїх депутатів або звичайних членів партії зможе вирішити конкретні проблеми простих громадян – це буде найкращим показником діяльності, прикладом для інших політичних сил і запорукою успіху на чергових виборах до парламенту та органів місцевого самоврядування. Депутатам і членам політичних партій необхідно не тільки постійно висвітлювати в ЗМІ та в соціальних мережах власні думки стосовно тих чи інших подій у державі та суспільстві, критикувати чинну владу, робити гучні заклики про боротьбу з корупцією, тероризмом, іншими дестабілізуючими факторами, але й елементарно слухати своїх виборців, вирішувати нагальні проблеми села, міста, області, держави загалом.

Список використаних джерел

1. В Алматинской области открыли общественную приемную политических партий / Информационное агентство «7SUNews» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://7sunews.kz/88406>.
2. Громадські приймальні. Досвід роботи в Україні : матеріали семінару для керівників та активістів громадських приймалень «Громадські приймальні недержавних організацій в Україні : досвід, здобутки, стандарти, перспективи» (с. Лазурне Скадовського району Херсонської області, 1–3 липня 2004 р.) / Херсонський обласний Фонд милосердя та здоров'я. – Херсон, 2005. – 70 с.
3. Загальна інформація про роботу громадської приймалень / Офіційний сайт політичної партії «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ba.org.ua/zagalna-informaciya/>.
4. Звіт. Приймальні парламентських партій та депутатів-мажоритарників: як вони працюють та де їх шукати / Всеукраїнська громадська організація «Громадянська мережа «Опора» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://rada.oporaua.org/kontakty-priymaleni-fraktsii-partii/11557-zvit-opory-pruymalni-parlamentskykh-partiy-ta-deputativ-mazhorytarnykyv-yak-vony-pratsyuyut-ta-de-yikh-shukaty>.
5. Інформація про форму зв'язку з партією / Офіційний сайт Соціал-демократичної партії Німеччини [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.spd.de/site/kontakt/>.
6. Конституція України / Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>.
7. Контактні дані, місце розташування регіональних осередків / Офіційний сайт політичної партії Християнсько-демократичний союз (Німеччина) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.cdu.de/kontakt>.
8. Пушкарева Г. Политический менеджмент: учебник и практикум для академического бакалавриата / Г. В. Пушкарева. – М. : Издательство Юрайт, 2014. – 365 с.
9. Типове положення про правову громадську приймальню / Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0660-05>.
10. Трудовые будни депутатов Парламента от РПТС / Официальный сайт Республиканской партии труда и справедливости (Республика Беларусь) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://rpts.by/2961/trudovye-budni-deputatov-parlamenta-ot-rpts/>.
11. Як працює громадська приймальня / Офіційний сайт Київської міської організації політичної партії «Самопоміч» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kyiv.samopomich.ua/yak-pratsyuye-gromadska-priymalnya/>.

D. Konoplianyk,

Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolaiv

PUBLIC RECEPTION CENTERS AS AN ELEMENT OF THE COMMUNICATION BETWEEN POLITICAL PARTIES AND CITIZENS

Relevance of research topic. For a full-fledged, stable functioning of any political party, there is a need of the continuous link between its structural elements and society. Such connection can be done with the help of mass media, holding party congresses and forums, also we don't need to forget about the common communication with voters, so-called «door-to-door» communication. Actually, the last type of activity is usually conducted before and during the election campaign. And in order to maintain contact with voters regardless of the period of election campaigns, the political party creates an instrument that will function day after day, year after year. Therefore, special attention should be focused on the process of communication between the political party and the citizens through the institution of public reception centers. The political party's main line, the direction of its progress and development are determined not only by the own aims of the political party's leadership, but also by complicated problems in many spheres of society that need to be solved. In order to identify these problems, it is necessary to carry out explanatory work, to communicate with people, to support them, to do everything possible to solve issues at the local and state levels. Therefore,

researches of the institution of public reception centers of political parties is very relevant and progressive, according to the dynamic nature of socio-political process development, the active participation of citizens in the information and communicative spaces and the political life of the state as a whole.

The purpose of the research is to review the main theoretical aspects of the concept of «public reception centers» in political parties, to analyze the main subjects of this communicative process, to identify the main directions of the institution of public reception centers work in political parties, to offer practical recommendations for improving the work of the institution of public reception centers in political parties.

Methodology. In the course of research, the author is used such scientific methods as: observation, comparison, analysis, induction and deduction, modeling, as well as systemic and structural-activity approaches.

Conclusions. The functioning of public reception centers of political parties is a promising direction of the activity of any political force. This is one of the most effective channels of political communication, which operates on an ongoing basis, even during the inter-election period. The employees of public reception centers not only cover the party's activities, provide comments and explanations about the deputies' work, but also deal with legal aid. Many parties with a clear organizational structure separate the public reception centers as special institution or department. So, direct real communication with the citizens is highly appreciated in the communicative process between the party and society, because this way is made possible to hear the most acute and painful problems, get valuable advices and perspective recommendations for building a strategy of political activity.

Results of work. The author proposes to supplement the provisions on the work of the public reception centers with the following practical recommendations:

1) it is necessary to ensure the presence of a signboard on the reception centers, inside it is necessary to hang a party flag, certain information about the activities, achievements of deputies and ordinary members of the party, propaganda products;

2) to prepare and agree the working hours of the reception center, the hours of reception of deputies of local government establishments and deputies of Ukraine;

3) to inform the mass media and social networks about the location and procedure of work in reception centers;

4) it is necessary to choose employees for the work with citizens, preferably with legal education, because many issues have a legal direction;

5) to provide employees with high-quality office equipment and communications (landline telephone, mobile communication, Internet communication);

6) to involve actively local, state government establishments, as well as entrepreneurial structures, public, youth, charitable organizations, investors, social services to solve the problems of citizens promptly;

7) to conduct training seminars for public reception centers staff with the participation of professionals in the field of communication with people and psychologists, because the work with strange citizens requires a great moral and intellectual exclusion and tolerance.

Key words: public reception center; political party; political communication; information; communication; electorate; public opinion.

Рецензенти: Шевчук О. В., д-р політ. наук, професор, ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв;

Чупрін Р. В., канд. політ. наук, доцент, ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв.